

McManager

L. Polman*

Medio maart ontwapende het Nederlandse fregat Hr.Ms. Tromp voor de kust van Somalië drie bootjes met negen vermoedelijke piraten. De AK-47's en de raketwerper aan boord van de piratenskipps werden in beslag genomen, net als de aangetroffen piraterij-snuisterijen zoals ladders en satelliettelefoons. Daarna zijn de negen verdachten in het zicht van het Somaliëse strand in een van hun eigen bootjes teruggezet en uitgezwaaid.

Wat zullen ze gebaald hebben! Duizend keer liever worden Somaliëse piraten door Nederlandse militairen gearresteerd en naar een rechter in Nederland gesleept. Vijf piraten die vorig jaar uit zee werden gevestigd en naar een Rotterdamse rechtbank werden overgebracht, stráalden in tv-interviews destijds. Ze vonden alles in Nederland even heerlijk. Piraat Farah roemde het eten – zo lekker en zo veel! – en hij genoot tenminste zo van het tv-toestel en het toilet in zijn cel. Alle vijf piraten wilden graag voor altijd in Nederland blijven en op den duur ook hun familie laten overkomen.

Eén van de verdachten in Rotterdam, piraat Sayid, vertelde dat hij, voordat hij zeerover werd, vorkheftruckchauffeur voor een VN-organisatie in Somalië was. Kennelijk was hij zijn baan kwijtgeraakt, hetgeen me doet vermoeden dat hij voor het World Food Programme (WFP) werkte. Enige maanden voordat deze Sayid koos voor een piratencarrière, had de grootste donor van het WFP, Amerika, de voedselhulp aan Somalië bevroren. De verdenking was gerezen dat een groot deel van de voedselhulp ter waarde van totaal 450 miljoen dollar werd doorgesluisd naar de Shahab, een groep islamitische extremisten met banden met al-Qaida. Twintig miljoen kilo Amerikaans hulpvoedsel mocht de haven van Mombasa in Kenia niet meer verlaten. Vele vorkheftruckchauffeurs die gewoon waren de WFP-vrachtwagens in Somalië uit te laden zullen sindsdien hun baan verloren hebben.

Inmiddels is het Amerikaanse vermoeden bevestigd: naar schatting de helft van alle voedselhulp voor Somalië wordt inderdaad gestolen door radicale islamitische groepen via corrupte lokale VN-medewerkers. Het staat allemaal te lezen in een kakelvers rapport van

de VN-Veiligheidsraad. Bij het WFP in Somalië is het een zootje. 'De Somaliëse voedseldistributeurs die werken voor het WFP hebben een kartel gevormd. De winsten die ze maken op heling van de hulp, of de hulp zelf, bezorgen ze direct en indirect bij gewapende oppositiegroepen', aldus het rapport.

Behalve aan de gestolen hulp wijden de rapporteurs ook een hoofdstukje aan de warme relatie die de Somaliëse overheid er op nahoudt met Shahab-leiders en piratenhoofdmannen. De overheid verpatst diplomatenvisa aan ze voor 10.000-15.000 dollar per stuk. 'Veel leden van Somaliëse regeringsdelegaties die Europese landen bezoeken zijn in feite warlords en piraten', staat in het rapport. Het noemt de handel in buitenlandse visa een 'groei-industrie' die 'in omzet waarschijnlijk niet onderdoet voor die van de piratenindustrie'.

De bevindingen in het rapport komen zowel de Amerikaanse als de Somaliëse regering ongelegen. Ze hadden net samen het plan gesmeed om de Somaliëse hoofdstad Mogadishu op de Shahab te heroveren. Zonder substantiële Amerikaanse militaire sturing lukt dat niet: de veiligheidstroepen van de Somaliëse regering zijn een tableau vivant van milities die slechts loyaal zijn aan verschillende individuele regeringsfunctionarissen en van militaire commandanten die aandelen hebben in de oorlogseconomie van Somalië.

De enige hoop van de Amerikanen op het slagen van de operatie is de nieuwe opperbevelhebber van het Somaliëse regeringsleger, generaal Gelle, een 60-jarige die vele jaren geleden al eens in het Somaliëse leger diende, maar naar Duitsland ontkwam. Tot zijn benoeming een paar maanden geleden tot commandant der Somaliëse strijdkrachten was hij assistent-bedrijfsleider van een Duitse McDonald's.

Als assistent-bedrijfsleider van een McDonald's moet je natuurlijk hartstikke veel kunnen. Op de McAcademy hebben ze alles geleerd over leiding geven aan het McTeam en over McVeiligheid, McConflictmanagement en McKSK&W: Kwaliteit, Service, Kraakhelderheid en Waar voor je geld. Misschien doet Gelle het straks helemaal niet slecht in de slag om Mogadishu. En toch wilde je stiekem dat hij net wat meer ervaring had gehad, als McManager bijvoorbeeld. ■

* Mw. L. Polman is freelance journalist en auteur van onder meer *De Crisis-karavaan. Achter de schermen van de noodhulpindustrie*.